

BALTSENDE DWERGMEEUWEN (*Larus minutus*)
TE ANTWERPEN-LINKEROEVER

Displaying Little Gulls in Belgium

J. Van Impe

Op 06 en 07.05.1983 werden te Antwerpen-Linkeroever heel wat waarnemingen gedaan van baltsende Dwergmeeuwen (*Larus minutus*). Voor zover mij bekend, zijn dit de eerste vaststellingen van baltsende Dwergmeeuwen in België.

De waarnemingen hadden plaats op een spuitveld, bestaande uit een ± 18 ha grote plas, omgeven door een met mossen en distels begroeid ruig schelpenstrand, waarop zich een kolonie van 24 paar Kokmeeuwen (*Larus ridibundus*) gevestigd had. Op beide data bevonden zich ongeveer 15 Dwergmeeuwen in de lucht, die soms over vier, dan weer over vijf groepjes verdeeld waren. Elk dezer groepjes bestond zowel uit vogels in volwassen kleeed als uit vogels in het kleeed van het tweede kalenderjaar. Tijdens de balts, die zowel over de plas als over de kolonie Kokmeeuwen werd uitgevoerd, vlogen de vogels van elk groepje volgens een gebogen lijn, hierbij elkaar nauw volgend.

De achtervolgende vogels strekten de hals naar boven en naar achter, zodat hun snavel schuin de lucht inwees. Vervolgens gleeed de achtervolger in een sierlijke boog over de achtervolgde vogel heen. Af en toe werd deze golvende vlucht, die gepaard ging met stijve en trage vleugelslagen, onderbroken door een brede zwenking, waarna het schouwspel herbegon.

Veldornitol. tijdschr. Vol. 7 (1984) : 41-44

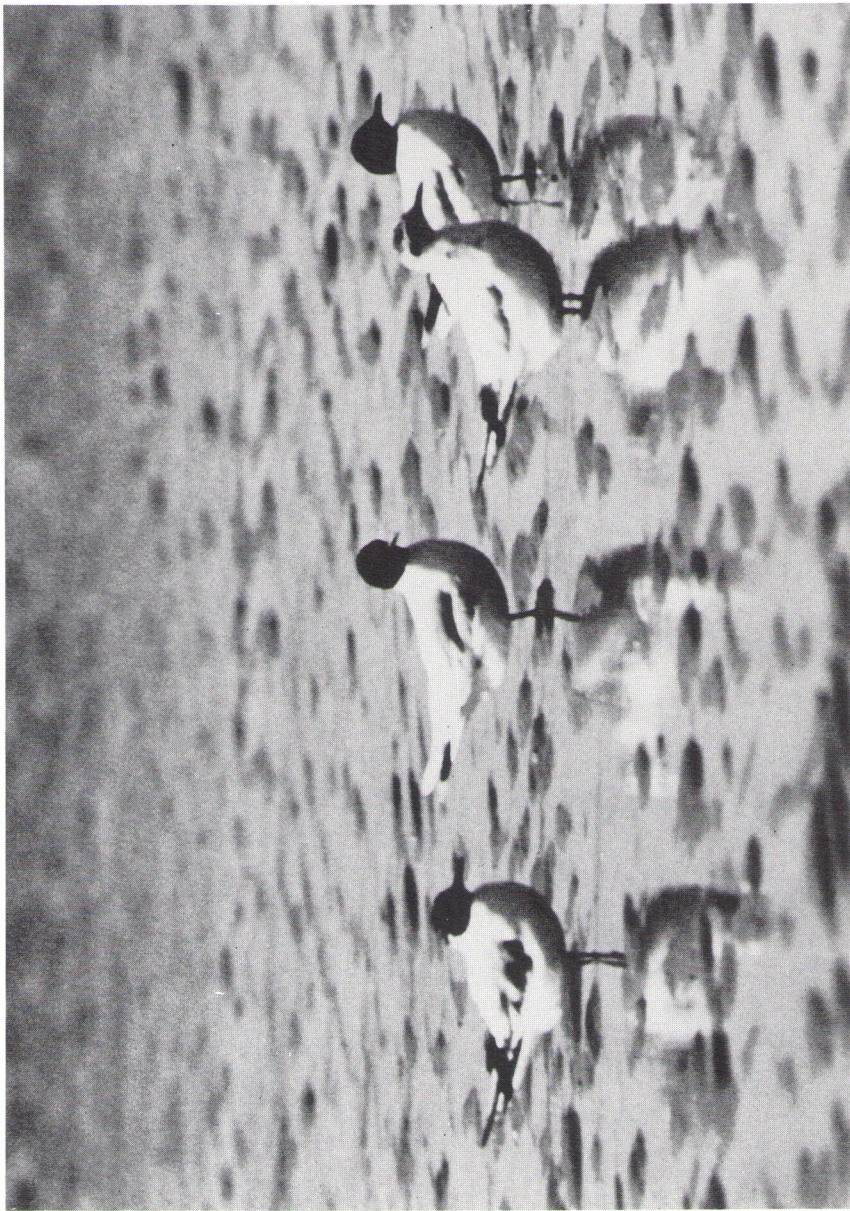
Het gehele baltsritueel, dat over de verschillende groepjes tot wel 30 minuten aansleepte, werd regelmatig verstoord door Kokmeeuwen; zij jaagden de baltsende vogels regelmatig weg.

Na de baltsvlucht zetten de Dwergmeeuwen zich neer aan de waterwand, op enkele tientallen meter van de kolonie Kokmeeuwen. Hier viel een indeling in zeker 4 paartjes te noteren, alle in adult kleeed, wier onderling verband zich gedurende ruime tijd bestendigde. Ook op de grond werden deze paartjes dikwijls verjaagd door stootduikende Kokmeeuwen.

Op 10.05 waren de baltsende Dwergmeeuwen op het terrein verdwenen; alleen vogels in tweedejaarskleeed bleven nu over. Wij schrijven het verdwijnen van de adulte vogels toe aan het bijna onophoudelijk agressief gedrag van de Kokmeeuwen. Volgens Veen (1980) zijn Dwergmeeuwen zeer gevoelig aan verstoring gedurende de periode die de leg voorafgaat. Anderzijds heeft ook een plotselinge stijging van het waterpeil van de aangrenzende plas hun verdere inplanting naar grote waarschijnlijkheid verstoord.

Het is gekend dat Dwergmeeuwen tot broeden kunnen komen op plaatsen, die ver buiten het broedareaal gelegen zijn. Hiertoe behoren de recente broedgevallen in Nederland (Marra 1973, Veen 1980), 6 mislukte broedgevallen in het noorden van de Duitse Bondsrepubliek (Glutz von Blotzheim & Bauer 1982) en 3 mislukte broedgevallen in Engeland : 1 in 1975 en 2 in 1978 (Carson et al. 1977, Sharrock et al. 1980). Ook werden op onverwachte plaatsen reeds enkele malen baltsende vogels beschreven : in het noorden van de Duitse Bondsrepubliek, 2 gevallen in 1973 (Gloe 1973, Rettig 1977); in Groot-Brittannië in 1958, 1964, 1966 en 1976 (Hutchinson & Neath 1978, Sharrock et al. 1978); in het Ismaninger Teichgebiet in 1960 en aan het Bodensee meer vóór 1952, in 1962 en 1963 (Knötzsch 1964). In tegenstelling met onze waarnemingen van begin mei, hadden bijna al deze gegevens betrekking op balts in een veel latere periode: einde mei en begin juni.

In alle Europese landen is het aantal doortrekkende Dwergmeeuwen opvallend toegenomen, vooral tijdens de jongste decennia. Daarom is een verovering van nieuwe broedplaatsen niet verwonderlijk bij deze soort. Toch menen wij dat zulks in de toekomst te Antwerpen-Linkerover niet het geval kan zijn, omdat hier steeds

7

1977

meer en meer terreinen door de Zeeaster (*Aster tripolium*) overwoekerd worden.

SUMMARY

Displaying Little Gulls in Belgium : On 06 & 07.05.1983, display-flights and aerial pursuits were seen in the Little Gull on the planned industrial area on the left bank of the river Scheldt near Antwerp. As far as we know, these observations are the first records of displaying Little Gulls in Belgium. About fifteen birds in adult or in second calendar-year plumage, divided into groups of 4 or 5, were involved in undulating pursuit-flights. The displaying groups were permanently disturbed by dive-attacks of nearby nesting Black-headed Gulls, as it was the case with resting pairs. On 10.05, all birds in adult plumage had left the area and only birds in immature plumage were still present. They did not demonstrate any antagonistic behaviour. Following Veen (1980), Little Gulls are in the pre-laying period especially sensitive to disturbance. The sudden departure of the adult birds must be indebted to the aggressive behaviour of Black-headed Gulls. A review of displaying Little Gulls in countries far beyond the normal breeding range is given.

LITERATUUR

- Carson C.A., Cornford G.A. & G.J.Thomas;1977;Little Gulls nesting on the Ouse Washes;Brit.Birds 70 : 331-332
- Gloe P.;1973;Zum Vorkommen der Zwergmöwe (*Larus minutus*) im Bereich der Meldorfer Bucht;Orn.Mitteilungen 25 : 221-222
- Glutz von Blotzheim U.N. & K.M.Bauer;1982;Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Band 8/1 Charadriiformes (3.Teil);Wiesbaden,Akademische Verlagsgesellschaft
- Hutchinson C.D. & B.Neath;1978;Little Gulls in Britain and Ireland;Brit. Birds 71 : 563-582
- Knötzch G.;1964;Zum Durchzug der Zwergmöwe, *Larus minutus*, in der Schweiz, in Süddeutschland und in Österreich;Orn.Beob. 61 : 34-42
- Marra N.;1973;Twee broedgevallen van de Dwergmeeuw *Larus minutus* in Oostelijk Flevoland;Limosa 46 : 240-242
- Rettig K.;1977;Zum Durchzug der Zwergmöwe (*Larus minutus*) in nordwestlichen Ostfriesland;Orn.Mitteilungen 29 : 81-83
- Sharrock J.T.R. and the Rare Breeding Birds Panel;1978;Rare breeding birds in the United Kingdom in 1976;Brit.Birds 71 : 11-33
- Veen J.;1980;Breeding behaviour and breeding success of a colony Little Gulls *Larus minutus* in the Netherlands;Limosa 53 : 73-83

Dr.Van de Perrelei 51b
2200 Borgerhout

Ontvangen op 21.11.1983